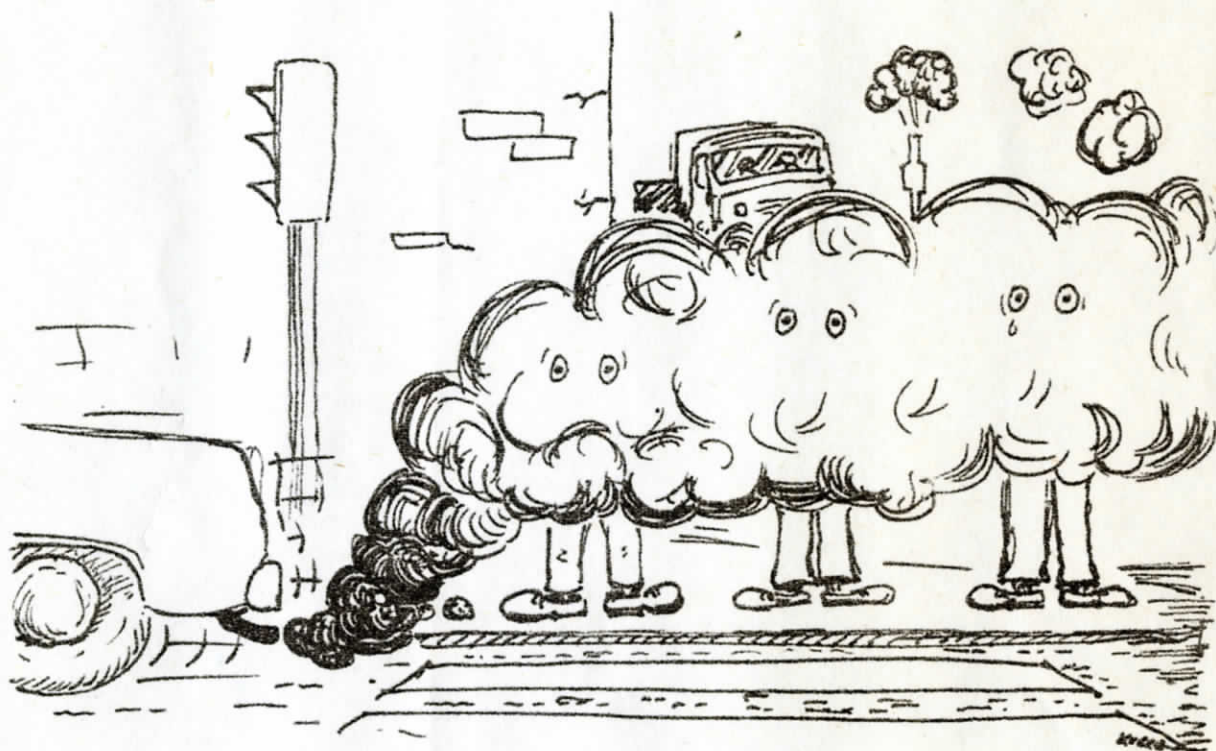

↑mitten

organ för mittenstuderande vid åas

NR 1/73

- VAR DRÖJER VÅRA GÅGATOR?
- STUDENTBYCENTRUM
- TREDJE KANALEN
- SOCIAL OCH REGIONAL BAKGRUND HOS NYINSKRIVNA VID ÅA

MITTEN

nr 1 1973

ORGAN FÖR MITTENSTUDERANDE VID ÅBO AKADEMIS STUDENTKÅR

Ansvarig utgivare: Roger Broo

INNEHÅLL:

"TRIVSELKÅREN", Leif Rex	sid. 1
MITTENIDEOLOGINS TRE GRUNDPELARE , Roger Broo	2
"SILVERYXORNA", Rachel Nygård	5
LINJELÖST	8
SOCIAL OCH REGIONAL BAKGRUND HOS DE NYINSKRIVNA VID ÅA , Harriet Silius-Broo	9
TREDJE KANALEN - MOTVERKAR ALIENATION , Leif Rex	14
STUDENTBYCENTRUM - HAR VI NÅGOT VAL ? , Mikael Ingberg	16
VAR DRÖJER VÅRA GÅGATOR ? , Harry Johansson	21

"TRIVSELKÅREN"

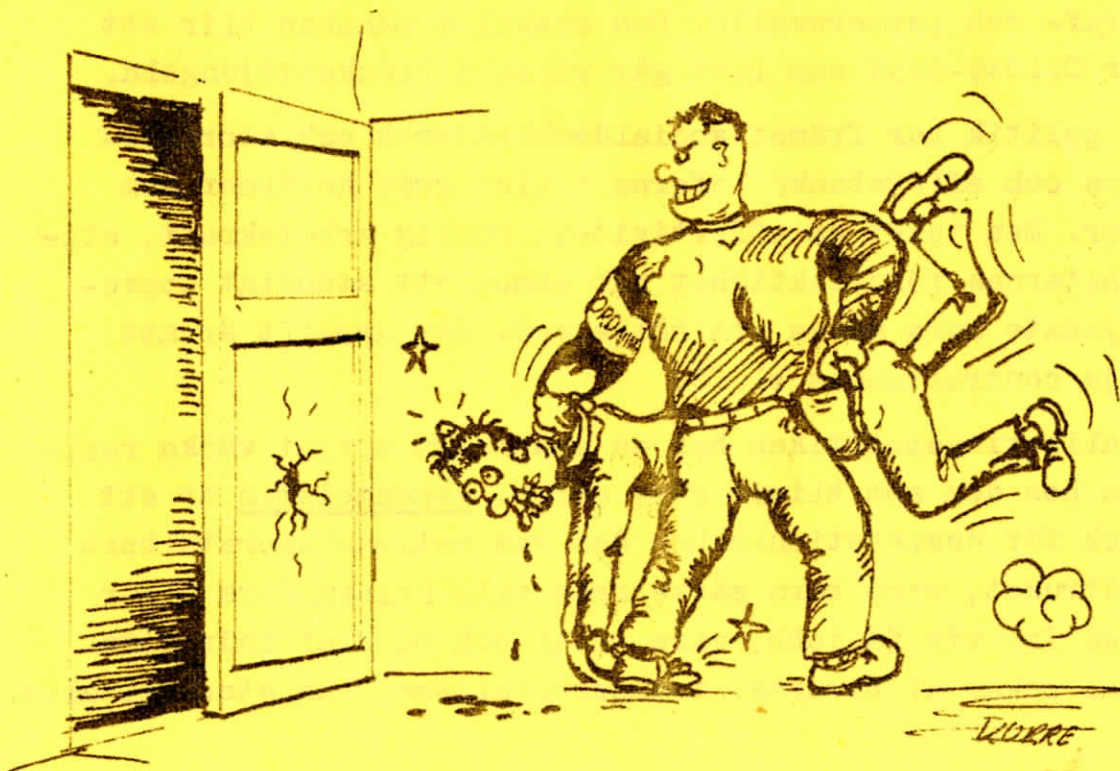
Den reaktionära styrelsekvaren malar långsamt men säkert sönder det sista som finns kvar av trivselkåren.

x Styrelsen hotar ta ifrån oss möjligheten att ta med gäster på Kårens tillställningar. Endast sådana som har antennakort släpps in. Långväga gäster bör förses med något slag av intyg. Så om man väntar besök är det säkrast att vända sig till kansliet med anhållan om tillstånd för gäst att bevista kårtillställningar. Det lär inte passa sig att ha åbovänner.
Det är bara att hoppas att styrelsen tar sitt förnuft till fånga.

x Ordningen på Kåren övervakas nu av ett verkligt gorillakoppel. På sin meritlista har de bl.a. följande bravader:

- kastat fulla människor ner för trapporna
- öppnat ytterdörrarna med bråkstakar som murbräcka
- uppträtt klart provocerande

Om inte ordningsmännen återkallas till ordningen kommer de att förorsaka en svårare olycka. Styrelsen kunde t.ex. förklara för dem varför en full människa inte uppträder lika klanderfritt som en nykter människa och varför man inte får vänta sig att en full människa inser samma saker som en nykter människa.

MITTENIDEOLOGINS

TRE GRUNDPELARE

Vi känner alla till den ogynnsamma samhällsutvecklingen. Centraliseringen och koncentrationen av befolkning, resurser och makt. Vi har å ena sidan upplevt en snabb och väldig lokaliseringssmässig koncentration till Syd-Finland. Fabriker, universitet, ämbetsverk, teatrar - det mesta finns i Helsingfors-regionen och drar mänskorna till sig. Norra och östra Finland avfolkas med en allt sämre samhällsservice för dem som blir kvar. I inflyttnings-Finland uppstår bostadsbrist, nedsmutsning, buller, bilköer, stress, operosliga mänskliga kontakter, svåra sociala problem.

Jämsides med den lokaliseringssmässiga koncentrationen sker en koncentration av makten. Den yttrar sig i sammanslagningar och s.k. fusioner av företag, kommun"sammanläggningar (sex poliser på ett allmänt möte gällande ev. delning av Pörtom), ökat tjänstemanna- och byråkratvälde, prognosvälde, paragraf- och pappersvälde. Den enskilda människan blir ett nummer 011045-545W som lätt går vilse i blankettdjungeln.

Denna politik har främst socialdemokraterna och storföretagarna och affärsbankerna i sina gråa kostymer som faddrar. Men talet om effektivitet, rörlig arbetskraft, stora enheternas fördelaktighet har genom att ständigt upprepas lyckats lura många att hålla med. Vår uppgift är att avslöja centralismens bluff!

Centraliseringspolitiken har så småningom börjat väcka reaktionen hos dem som blivit dess offer. Vennamoismen är ett uttryck för desperationen hos dem som rationaliserats bort i jordbruket, vars barn måste resa till Helsingfors eller Sverige för att få jobb, vars butik och biograf indragits. Vennamo pekar ut bovarna: tvångssocialismen och storkapitalet.

Den gröna vågen är reaktionen mot centralismen i städerna. Folk vill helt enkelt inte bo i betongöknar där luften är fylld av bly och stress.

Mittenrörelsen är en syntes av populismen och den gröna vågen. Den betraktar samhället som en helhet, ser att städernas och landsbygdens problem hänger ihop. Att de båda är följder av den förda centraliseringspolitiken. Mittenrörelsens medel heter decentralisering.

Decentraliseringen måste vara både lokaliseringssmässig och maktmässig. Mitten utgår från att var och en har rätt till arbete och bostad på hemorten. Vi kräver etableringskontroll, både av privata och statsbolag, bostadspolitikerna måste ändras, likaså tariffpolitiken. Skol- och högskolpolitiken bör likaså undergå en stark decentralisering, ämbetsverk utlokaliseras från Helsingfors mm.

Lika viktigt som en decentraliserad lokaliseringspolitik är att decentralisera, sprida makten i samhället. Detta skall ske genom företagsdemokrati, högskoledemokrati, skoldemokrati osv. Dvs. institutionerna skall demokratiseras så att de som verkar inom dem skall få bestämma över sin egen situation. I samband med denna inre demokratisering bör betonas vikten av autonomi. Om inte högskolorna, företagen osv. är relativt självständiga att fatta egna beslut blir demokratin utan innehåll. Statskapitalism och centralmaktsvälde står i strid med decentralismen.

Kommuns- och stadsdelsråd är andra viktiga reformer för att öka människornas inflytande över sin omgivning. Kommunal radio och TV och kabelTV som skulle vara öppna för kommunal information och för olika medborgarorganisationer kunde aktivera intresset för närmiljön.

Liberala arvet

Många av Mittenförbundets medlemmar har verkat inom LSK, Liberalt Forum, LROL, NLRU, WFLRY. Vi tror att alla människor är skapade fria och jämlika, att människan har förmåga att ställa upp mål för sig och att förverkliga dem. Människan skall därför ges rätt och möjlighet att förverkliga sig

själv, i den mån det inte skadar andra människor. Förmyndarmentalitet och elitism är därför främmande för Mitten. Vi kan inte omfatta synsätt åla Platon och Marcuse att det finns vissa personer som vet bäst, känner till de verkliga behoven och som därför borde få bestämma över massan.

Vi tror på pluralismen, att en mångfald av åsikter och seder verkar berikande. Vi tror på debattens betydelse. Dogmatism och likriktning måste bekämpas.

Överbetonande av pluralismen och debatten kan leda till linjelöshet och handlingsförlamning. Det liberala arvet bör därför inom Mitten starkt förenas med det decentralistiska synsättet för att ge konkret, handlingsalternativ.

finlandssvenska förankringen

Mittenförbundet är i huvudsak en finlandssvensk rörelse. Den är svenskspråkig av praktiska skäl. Vi tycker att det går lättare att tala svenska än finska. Men den är inte bara en svensk parallell till de finska mittenorganisationerna.

Mittenförbundet är också ideologiskt svensk. Vi tror att det svenska språket i Finland berikar hela landet, samtidigt som det är en grundläggande jämlikhetsfråga att trygga människans rätt till sitt modersmål. Språket skapar ofta grunden för människans identitet och den som saknar klar identitet är endast en halv mänska.

En huvuduppgift för Mitten är att arbeta för det svenska språket i Finland, för ett rikt kulturutbud på svenska, för svenska tidningar, teater, utbildning, radio, TV - tredje kanal, svenskspråkig samhällsservice osv.

På dessa tre grundpelare - decentralismen, det liberala arvet, den finlandssvenska förankringen - skall alltså Mittenförbundet bygga sin ideologi och sin politik. Vi skall skapa en syntes av dem. En syntes som skall ge oss ett ännu större understöd bland skolungdom och studenter. Och med detta understöd skall vi fortsätta arbetet för ett decentraliserat mänskligare samhälle.

Roger Broo

"silveryxorna"

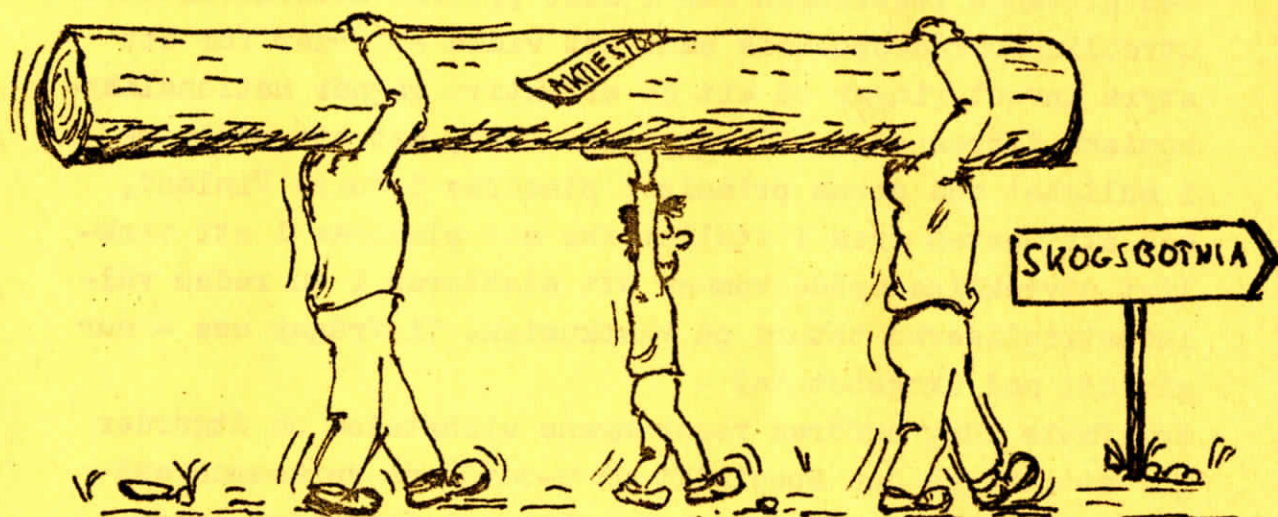
KAMPANJ FÖR EN EGEN TRÄFÖRÄDLINGSINDUSTRI

TILL ÖSTERBOTTEN

Skogsbotnia-projektet skall förverkligas. Österbotten behöver en egen basindustri. Bolaget Oy Metsäpuhjanmaa-Skogsbotnia Ab har bildats för att bygga en cellulosafabrik i landskapet.

Detta utgör utdrag ur de informationsbroschyrer som publicerats i avsikt att effektivisera aktieteckningen i det nya bolaget. Korthuggna, kraftiga ord vittnar om beslutsamheten hos dem som driver projektet Skogsbotnia. Samma målmedvetenhet borde idag finnas hos varje mittenpolitiker i vårt land oberoende av i vilken region man befinner sig.

Mittenförbundet, som från början gått in för att föra en decentralistisk politik och som uppnått en viss beredskap rent ideologiskt har även allt skäl att gå in för att ge kampanjen Silveryxorna sitt stöd och sålunda visa även sin praktiskpolitiska handlingslinje.

-allt fler vill hjälpa till med aktiestocken.

Österbotten med omkringliggande regioner - Satakunda, Norra Tavastland och Mellersta Finland - hör till utvecklingsområdena, där huvudnäringarna fortsättningsvis utgörs av jord- och skogsbruk. Österbotten är rikt på virke, men virket transporteras bort för förädling, tom. till utlandet. En stor del av de unga människorna tvingas flytta bort och söka sin utkomst annorstädes. Sverige blir lösningen. - Vi kan konstatera, att det inte finns något enhetligt område förutom Norra Finland som kan uppvisa en så stor utflyttning och emigration som just svenska Österbotten. Därför måste regionerna få en basindustri, som skapar nya arbetsplatser. - Som känt kommer effekten av en dylik storindustri att bli kumulativ, då de servicenäringar som utbyggs runt basindustrin även skapar ett stort antal nya arbetsställen.

Den andra viktiga aspekten utgörs av skogsägarnas rätt att själva förädla sin råvara. Att råvirkesproduktionen hittills i stor utsträckning varit beroende av årliga och osäkra kontrakt är resultatet av en företagsstyrd utbudspolitik. De stora industrierna har bestämt om kvoter för skogsägarnas produktion och samtidigt hållit priserna nere för att nå en så stor vinst som möjligt. Mittenförbundet anser, att det är skogsägarnas självklara rätt att förädla sin egen råvara. Bästa lösningen att förverkliga denna målsättningen är att bygga en egen industri, som kan ta emot huvuddelen av det virke regionen har att bjuda ut. - Ett skogsägarstyrt och skogsägarägt företag är vår målsättning

Den sittande regeringen har i sitt program utlovat en aktiv utvecklingsområdespolitik samt att vidta åtgärder för att styra investeringar så att de effektivt gagnar nationalekonomiska intressen. - Vi kan konstatera, att ett stålverk i enlighet med dessa principer placeras i Norra Finland, men att Nestes trea i stället för att placeras i ett verkligt utvecklingsområde kommer att etableras i en redan väl-industrialiserad tätort på västkusten. Vi frågar oss - hur går det med Skogsbotnia?

Som fakta idag anföras regeringens utfästelse om åtgärder för att trygga den speciellt på u-områdena verksamma småbrukarbefolkningens utkomst i syfte att förhindra landsbyggdens avfolkning (jmf. emigration) och att uppgöra ett

vidare program för utvecklandet av skogsförädlingen och att utreda etableringspolitiken både för den offentliga och den privata industrin med speciellt beaktande av områdenas behov av industrialisering samt behovet av att lätta trycket mot landets södra delar. Man kan hänvisa till det nybyggnadsförbud Finlands Bank och Träförädlingsindustriernas Centralförbund gemensamt överenskommit om, vilket gäller till utgången av 1973 och vilket förorsakar att Skogsbotnia inte detta år kan förverkligas.

Regeringsprogrammet lovar gott, men den stora maktfaktorn Finlands Bank och träförädlingsindustrin utgör kan med fog betraktas med stor skepsis. Kommer den etablerade träförädlingsindustrin att yrka på en förlängning av byggnadsförbudet vid utgången av detta år? Frågan blir tillsvidare obesvarad.

Under denna mellantid är det emellertid viktigt att mittenpolitikerna skapar en beredskap som gör det möjligt för skogsägarna att kämpa om rättigheten att få vara med vid skogsindustrins utbyggande, när vi kommer till slutet av detta förbudsskede. För att skapa dessa förutsättningar ankommer de på varje ansvarskännande mittenmänniska att aktivt verka för en välorganiserad kapitalanskaffning, eftersom byggandet av fabriken är ytterst kapitalkrävande. En egen cellulosa-fabrik förverkligas endast med förenade krafter, med vilja och målmedvetet arbete.

RACHEL

Du kan teckna aktier i Skogsbotnia genom att vända dig till ISK:s ordförande Harriet Silius-Broo tel. 10198 eller till Mittenstuderandenas vid ÅAS ordf. Leif Rex tel. 335160 el. direkt till ombudet för Skogsbotnia Rachel Nygård tel. 23167 Silveryxorna är vårt kännetecken.

LINJELÖST

Borgarna är upprörda. Samarbetet mellan centern och vänstern på Kunta har resulterat i en ny styrelse. Sedan mannaminne har Kokoomus styrt och ställt, mutat och myglat, men nu stundar andra tider. Högerns monopolställning på Kunta har således försvagat och man kan fråga sig hur länge Alliansen och Aktionerna fortsätter med sin linjelösa politik. I sanningens namn borde man kanske inte tala om linjelös politik utan snarare om en stilfull linje som går ut på att styrelsepartier ingenting åstadkommer. Styrelsemötena lär främst gå ut på att man bordlägger och åter bordlägger frågor. Efter att febrilt ha försökt fundera ut vilka styrelsemedlemmar som är utvecklingsdugliga har jag kommit till en ensam varg. Den ensamma vargen är björneborgaren (men tydligen inte borgaren) Anders Ingström. Men bilden ljusnar inte så värst mycket. En ensam varg är alltid ensam.

Eftersom styrelsen inte tycks ha kapacitet att bedriva en konstruktiv politik ger det oppositionen ännu större möjligheter att driva effektiv påtryckning. Mittens starka ställning inom oppositionen kommer hoppeligen att leda till att nånting åstadkoms inom kärpolitiken.

MITTEN SEGRAR

Och så har det också varit val i skolorna. Det var första gången som eleverna fick vara med om nånting som brukar kallas demokratisk beslutsprocess. Påståendet att eleverna inte är mogna att besluta om angelägenheter som berör dem själva bevisade sig vara helt obefogat. Dessutom bevisade eleverna i de svenskspråkiga skolorna att de har politiskt omdöme. Mitten har sedan en tid tillbaka haft en stark ställning inom skolungdomsvärlden och valet visade att fältstödet ytterligare vuxit. Det är otvivelaktigt en beaktansvärd seger att mittengrupperna fick mer än dubbelt mera platser än högern och vänstern tillsammans. Om dagens skolungdomspolitik är morgondagens studentpolitik så kan man påstå att det blåser nya, friska vindar.

SOCIAL OCH REGIONAL BAKGRUND

HOS DE NYINSKRIVNA VID ÅA

Jämlikhet och demokrati är centrala målsättningar för utbildningspolitiken. När man tänker på intagningen av nya studerande till ett universitet eller en högskola innebär denna målsättning bl.a att utbildningsmöjligheterna skall vara lika för alla människor oberoende av ekonomisk, social kulturell eller regional bakgrund.

Vi vet i alla fall att det idag finns människor som gärna skulle studera, och som har alla förutsättningar att göra det, men som inte kommer att göra det på grund av att de inte har tillräckliga ekonomiska resurser. Ekonomisk jämlikhet bland dem som studerar kan åstadkommas på olika sätt, genom ett utvidgat studiestödssystem och andra socialpolitiska åtgärder (införande av ett system med minniinkomst).

Ett allvarligt hinder i vägen för jämlika utbildningsmöjligheter är den mycket olika kulturella bakgrunden hos studenterna, men speciellt hos skolelever. Följden är att barn till föräldrar med hög utbildning kommer att få hög utbildning, medan barn till föräldrar med låg utbildning sällan får universitetsutbildning också om de hade alla förutsättningar. Detta är emellertid ett problem som inte enbart kan lösas av högskoleväsendet. Åtgärder måste vidtas mycket tidigare, genom att införa förskolan etc.

Idag studerar det i proportion fler personer vars föräldrar hör till de högre socialgrupperna än vad man på basen av dessa grupper proportion av hela landets befolkning kunde vänta sig. Likaså vet vi att benägenheten till högskolestudier är större på universitetsorter, i tätorter i Syd-Finland än på landsbygden där högre utbildning saknas. Förutom en social ojämlikhet finns det alltså en regional ojämlikhet som man hittills gjort mycket litet för att utjämna. Det är klart att regional och social ojämlikhet ofta går hand i hand. Detta gäller också andra

former av ojämlikhet (ekonomisk, kulturell osv.), vilket förstås leder till att ojämlikheten ackumuleras hos de redan sämre lottade. Det här innebär att delåtgärder för att lösa problemen kan leda till en olycklig ambulanspolitik varför flere olika slag av åtgärder samtidigt måste vidtas.

En liten undersökning av den regionala och sociala bakgrunden hos de nyinskrivna vid Åbo Akademi under höstterminen 1972 kan vara intressant för att kunna konstatera om den ojämlikhet vi har förutsatt att råder faktiskt är reell och för att man skall kunna hitta på lösningar på jämlikhetsproblemen inom den högre utbildningen.

REGIONAL FÖRDELNING AV NYINSKRIVNA STUD. HT-72

JÄMFÖRT MED TOTALANTALET STUDD. VID ÅA OCH

PROPORTIONEN SVENSKAR I HELA LANDET

	1	2	3	4	5	6	7	
HF	15.2	2.8	48.8	13.8	6.9	15.1	3.4	
MNF	16.7	10.6	28.8	13.6	9.8	17.3	3.0	
SF	19.0	8.6	25.8	10.3	17.2	18.9	-	
KTF	22.9	4.2	31.2	16.7	4.2	20.9	-	
TF	18.2	0.0	50.0	4.5	4.5	13.6	9.1	
TOT.	17.2	6.2	34.6	14.4	8.8	16.5	2.6	(HSB 72)
hela ÅA		32.6	22.1	10.5	8.2	24.3	2.2	(ÅA:s kata- log 72)
hela landet	2.9	13.2	32.6	19.9	29.4	2.0	-	(Statistik- centralen 72)

- 1 = Åbo
- 2 = Åboland + Åland
- 3 = Österbotten
- 4 = Nyland
- 5 = Helsingfors + Stor-Helsingfors
- 6 = Övriga Finland
- 7 = Utlandet

Jämför man de nyinskrivna vid ÅA med totalantalet inskrivna vid ÅA kan man konstatera att skillnaderna är ganska små men har en klar tendens. Tydligast är att Åbobornas antal är högre än de andra gruppernas vad beträffar de gamla studerandena. Detta kan tänkas bero på att äldre studerande, ofta sedan de bildat familj, har en tendens att mantalskriva sig på studieorten. Man kan konstatera att det sker en markant överföring av de intellektuella resurserna från Österbotten och Nyland till Åbo och Helsingfors med omnejd och till orter utanför Svensk-Finland. Man kan påstå att utbildning vid ÅA i mycket hög utsträckning gagnar Syd-Finlands tätorter medan landsbygden intellektuellt utarmas. Observeras bör dock att statistiken för alla studerande vid ÅA i viss mån är uppgjord på annat sätt än statistiken för de nyinskrivna.

Vid en jämförelse med finlandssvenskarnas fördelning över hela landet kan man konstatera två tendenser: Å ena sidan rekryterar ÅA en oproportionerligt stor del studenter från Åbo, och å andra sidan en oproportionerligt liten del nylänningar och åbolänningar. De två första fenomenen är lätt begripliga. För studenter från Åbo-skolorna är det helt enkelt lättare att börja studera vid ÅA än för en Öja-bo. Det är också att märka att de finskspråkiga är inräknade i talen för ÅA. Dessa personer är i hög utsträckning från Åbo med omnejd. Det låga antalet nylänningar kan bero på att de flesta studenter i Nyland söker sig till Helsingfors.

Det låga antalet åbolänningar och ålänningar kan eventuellt bero på att flere ålänningar söker sig till Sverige och på att en del åbolänningar kanske anger Åbo som sin hemkommun. Det är i alla fall troligt att glesbygdsproblemen kan ses som en anledning till den låga benägenheten till högskolestudier.

Det förefaller i alla fall klart på basen av resultaten att en regional ojämlikhet råder bland dem som studerar vid universitet och högskolor. Studenter från universitetsorten tycks i högre grad komma in vid universiteten än studenter från landsorten.

SOCIAL BAKGRUND HOS NYINSKRIVNA STUD.

HT-72 VID ÅA

(baserat på faderns yrke, enligt Rauhala, HSB 72)

Social grupp	HF	MNF	SF	KTF	TF	TOT.
1	31.0	38.3	39.7	39.6	21.0	35.2
2	62.1	53.9	53.4	56.2	47.4	56.8
3	6.9	7.8	6.9	4.2	31.6	8.0

Vi kan alltså konstatera att 35% av de nyinskrivna kommer från socialgrupp 1, medan endast 8% kan anses komma från arbetar- eller småbrukarhem. Vidare kan man lägga märke till att TF skiljer sig från de andra fakulteterna. Främst beror detta på det låga absoluta talet (19 stud.) vilket ger slumpen stort spelrum och till en del kanske på att TF:s undervisningsområde kanske skiljer sig från de andra fakulteternas. En jämförelse med resultat från andra håll kan vara intressant.

JÄMFÖRELSE AV DEN SOCIALA BAKGRUNDEN HOS DE

NYINSKRIVNA VID ÅA MED ANDRA GRUPPER

	Socialgrupp			
	1	2	3	
Nya vid ÅA	35.2	56.8	8.0	% (HSB 72)
Nya vid medicinska i Tammerfors	33.0	32.5	34.5	(Karvonen & Parjanen 72)
Stud. vid talous-hallinnollinen fak. i TaY	17.0	39.0	44.0	"
Stud. vid hum.fak. i TaY	18.0	33.5	46.5	"
Stud. vid SF i TaY	16.0	37.5	46.5	"
Stud. i hela landet	33.2	52.4	13.2	(Torniainen 73)
Övriga befolkningen	1.7	46.8	51.6	(Rauhala 69)

Jämför man siffrorna för ÅA och studenterna i landets största högskolor (HU, TY, TaY, JY, OY, TH och KK i Hfors) ser siffrorna för ÅA inte så illa ut. Då måste man i alla fall komma ihåg att det i siffrorna för hela landets studenter ingår medicinare och jurister som drar upp siffrorna för de högre socialgrupperna respektive drar ner siffrorna för de lägre socialgrupperna. Siffrorna för ÅA måste alltså anses avvikande från situationen i allmänhet. Vid en jämförelse med de olika fakulteterna i Tammerfors är skillnaderna mycket markanta. Vid en jämförelse igen med hela befolkningen ser man hur tydligt det är att den sociala rekryteringen till våra högskolor - och erkanneligen till ÅA - i högsta grad är skev. Att ÅA skiljer sig från Tammerfors så tydligt måste anses synnerligen anmärkningsvärt och upprörande eftersom den finlandssvenska befolkningens sociala struktur och gymnasiebenägenhet kan anses i stort likadan som den finskspråkiga befolkningens. Siffrorna talar sitt tydliga språk. Den sociala ojämlikheten är ett faktum. Att den är så stor som resultaten ovan visar bör ge anledning till att man på allvar försöker utjämna den.

Dessa resultat, vilkas reliabilitet (även validitet) inte är undersökt, visar att MITTEN har skäl att fortsätta sin kamp för jämlika utbildningsmöjligheter för att kunna eliminera ekonomiska, sociala, regionala och kulturella orättvisor.

Harriet Silius-Broo

=====

KOM MED PÅ MITTENS TRÄFFAR MÅNDAGAR KL. 19 PÅ KÅREN

=====

EN TREDJE KANAL - MOTVERKAR ALIENATION

Förhållandet i Österbotten är bra exempel på hur avsaknaden på tv-service ger upphov till kulturell alienation.

Utbyggnaden av vännässändaren på den rikssvenska sidan öppnade möjligheter för österbottningarna att få något slag av tv-service. Bildkvaliteten var inte alltid den bästa men ändå bättre än ingenting. Teven blev snabbt populär. Romolympiaden var ett bättre försäljningsargument än alla reklamannonserna tillsammans.

Teveköpandet skulle komma att ske förr eller senare. Att det inte hade skett tidigare berodde helt enkelt på att Österbotten inte nåddes av Rundradions sändningar.

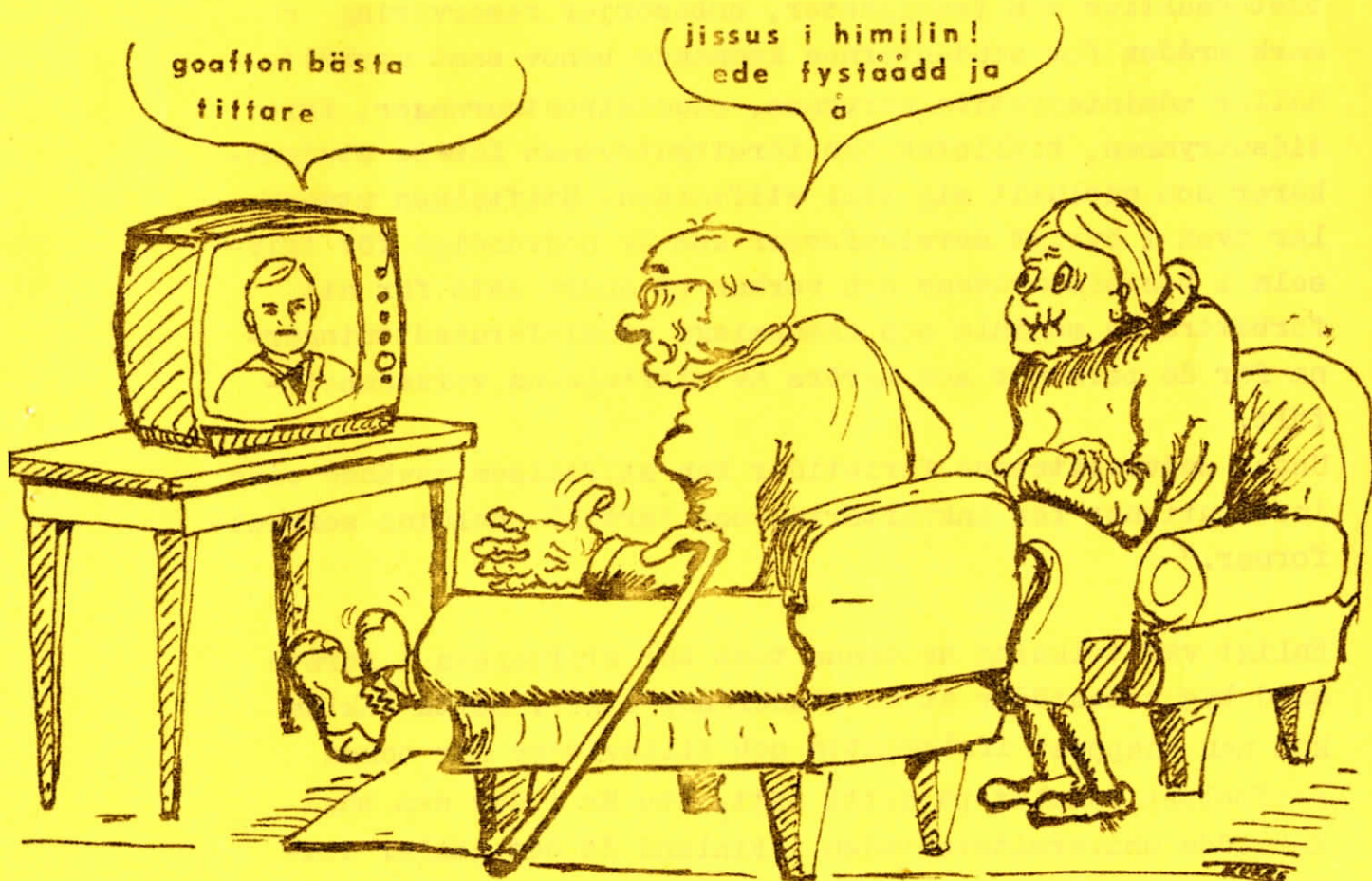
Vad har det här då att göra med kulturell alienation. Jo, följderna av det generösa rikssvenska tv-utbudet blev att österbottningarna "riksförsvenskades". Man talade om Palme, Erlander och Sträng som om de suttit i Finlands regering. För att inte tala om hur häftigt varje tants hjärta klapade för det svenska kungahuset. Rundradion i Finland har inte förmått fylla finlandssvenskarnas behov av tv-service. Österbottningarna använde den enda möjligheten som stod till buds. Den lucka som Rundradion lämnar efter sig fylls snabbt med bilder av Hyland, Per Oscarsson, Vilhelm Moberg osv. Dag för dag ympas små bitar av rikssvensk kultur in i österbottningarna. De fjärras från det som kallas fosterlandet och från sin egen verklighet. Det här gäller i ännu högre grad för ålänningarna.

Den nuvarande situationen är ohållbar. De svenska programinslagen sänds på synnerligen tittarovänliga tider. Måndagsprogrammen i tv-2 är ett undantag. En fortsatt utbyggnad av tv-2 med ett fullt utnyttjande av sändningskapacite-

ten som följd leder alldeles säkert till att de svenska programmen får stryka på foten. Det är naturligt att den stora finskspråkiga majoriteten kommer att kräva två kanaler för eget bruk (Jmf Sverige).

En tredje kanal kommer att motverka en isolering mellan språkgrupperna. Programutbyte mellan kanalerna bör vara en självklarhet. Egen finlandssvensk produktion, textade finska program och nordiska program skall sändas i en tredje kanal. Likaså sänder tv-1 och tv-2 svenska program textade till finska. En tredje kanal bidrar också till att skapa förståelse mellan finlandssvenskarna. Jag tror att man utan vidare kan säga att isoleringen mellan österbottningar och nylänningar är minst lika påtaglig som isoleringen mellan finlandssvenskar och finnar.

Leif Rex

STUDENTBYCENTRUM

HAR VI NÅGOT VAL?

Mittenstuderande vid AAS ställer sig rätt skeptiska till det sk. studentbycentrumprojektet, ett projekt som går ut på att ett byggnadskomplex bestående av ett året-om-hotell, allaktivitetsutrymmen, möteslokaliteter och kontorsutrymmen skall byggas i studentbuns omedelbara närhet. Det är studentbystiftelsen som tagit initiativ till detta väldiga projekt. Detta motiveras med de uppgifter som studentbystiftelsen har getts och som står att finna i stiftelsens stadgar, tredje paragrafen.

"För fullföljandet av sitt ändamål uppför stiftelsen Studentbyn i Åbo och vid behov även andra byggnader, äger bostadsaktier och fastigheter, ombesörjer reservering av markområden för studenternas kommande behov samt upprätthåller administrativa utrymmen, studentrestauranger, fritidsutrymmen, bibliotek och idrottsutrymmen för de studentkårer som anslutit sig till stiftelsen. Stiftelsen utvecklar även i övrigt serviceformer som är nödvändiga för trivseln i bostadsområdena och verkar på andra sätt för att förbättra de sociala och ekonomiska studieförutsättningarna för de personer som berörs av stiftelsens verksamhetsfält.

Under universitetens ferietider kan stiftelsen använda sina institutioner för inkvartering och därtill anslutna serviceformer."

Enligt vår tolkning av denna text bör stiftelsen i första hand bygga bostäder åt de studerande i Åbo. Detta faktum kan man knappast ifrågasätta och tillsvidare har också stiftelsen handlat på detta sätt. Åbo är i dag den bäst försedda universitetsstaden i Finland då det gäller studentbostäder. Man kan förstås ifrågasätta ändamålsenligheten med att koncentrera hela denna byggnadsverksamhet på

ett begränsat område, men å andra sidan bör också de ekonomiska fördelarna med detta förfarande tas i betraktande. På denna punkt kan man alltså inte i nämnvärd grad kritisera stiftelser.

Den högst prioriterade verksamhetsformen har således stiftelsen skött åtminstone tillfredsställande. Vad har då stiftelsen gjort för att även i övrigt "utveckla serviceformer som är nödvändiga för trivseln i bostadsområdena? Vilken service kan byborna idag erhålla av stiftelsen? Ett snabbköp finns i Studentbyn, en mycket dyr restaurang, en "pub" och ett diskotek, som marknadsförs åt stadens ungdom. Dessutom finns det en tillfällig barnkrubba, som åtminstone tillsevärdare intresserar studentbarn. Klubblokaler, idrottsutrymmen, lågprisrestauranger, bank- och postkontor saknas således ännu i Studentbyn, serviceformer som byborna med stöd av stiftelsens stadgars tredje paragraf har rätt att kräva. En del av denna service planerar nu stiftelsen att bygga ut i samband med detta bycentrumprojekt.

Studentbystiftelsens VD Jorma Karskela har i ett kompendium skisserat upp bycentrumplanerna. Han skiljer mellan fyra funktionella utrymmesenheter; administrativa utrymmen (hallintotilat), hotellutrymmen, mötesutrymmen och en allaktivitetshall (toimintahalli).

ADMINISTRATIVA UTRYMMEN	HOTELL- UTRYMMEN
MÖTES- UTRYMMEN	ALLAKTIVITETS- HALL

En närmare granskning av dessa enheter följer.

ADMINISTRATIVA UTRYMMEN

De administrativa utrymmena är uppdelade i utrymmen för permanent bruk och utrymmen som kan reserveras. Permanenta utrymmen har man tänkt sig ge åt studentkårerna i Åbo, andra stora studentföreningar, byrådet (asukashallinto), studentbladet och stiftelsens organ. För dessa utrymmen skulle betalas hyra i normal ordning. Specialföreningar och dyl. skulle dessutom kunna reservera utrymmen för sina möten och träffar, för vilka ingen hyra skulle erläggas (utrymmen som reserveras). Till de administrativa utrymmena skall fogas vissa serviceavdelningar, en SK-avdelning (sanojen-käsittelyosasto) och en ADB-avdelning, som skulle sälja sina tjänster åt behövande. Vid planeringen av ÅAS:s engagemang i bycentrum bör i samband med de administrativa utrymmena framhållas:

- att ÅAS i dag inte i högre grad har användning av kansli-utrymmen som ligger så långt borta från Akademiområdet
- att en utredning av specialföreningarnas utrymmesbehov bör göras så snabbt som möjligt
- att en utredning av möjligheterna att köra ÅAS:s bokföring på ADB bör göras.

HOTELLUTRYMMEN

Hotellenheten har i främsta rum planerats för att göra centrumprojektet genomförbart ekonomiskt. Hotellet skall fungera året runt och på sätt ge sommarhotellet Ikituuri bättre marknadsföringsmöjligheter. Hotellet kommer på så sätt indirekt att konkurrera med ÅAS:s sommarhotell, Domus och Kåren. Som en raritet kan nämnas att ingen annan studentkår i Åbo självständigt bedriver sommarhotellverksamhet, varför ÅAS är den enda som lider av denna ökade konkurrens. Utan denna hotell-enhet kan emellertid knappast centrumprojektet genomföras emedan denna skall stå för lejonparten av centrumets intäkter.

MÖTESUTRYMMEN

Ett kongresshotell behöver mötesutrymmen för att kunna fungera. Detta är troligen den främsta orsaken till att denna utrymmesenhet planeras i samband med centrumprojektet. Utrymmena skall bestå av både större mötes- och föreläsningssalar och mindre rum för grupparbeten, konferenser och dyl. Studenterna och studentföreningarna kommer visserligen också att ges möjlighet att utnyttja dessa lokaliteter, möjligen tom. gratis. Fullmäktigemöten, styrelsemöten och dyl. har man tänkt sig skall försiggå här. Men eftersom ingen större utflyttning av ÅAS:s administration troligen kommer att ske, kommer ÅAS inte i högre grad att kunna utnyttja dessa lokaliteter. Däremot erbjuds här obegränsade möjligheter för våra specialföreningar att få tidsenliga utrymmen att arbeta i. ÅAS:s styrelse bör i förhandlingarna med stiftelsen betona:

- att ÅAS:s specialföreningar får tillfälle att utnyttja dessa utrymmen på lämpliga tider och att tillräckligt med utrymme ges för deras verksamhet
- att förrådsutrymmen för de olika specialföreningarna planeras i samband med möteslokaliteterna
- att bokning av möteslokaliteterna och annan service i samband med dessa utrymmen också ges på svenska
- att dessa utrymmen verkligen gratis kan ställas till specialföreningarnas disposition.

ALLAKTIVITETSHALLEN

Den fjärde utrymmesenheten, allaktivitetshallen, är egentligen den enda del av hela centrumprojektet som i någon högre grad kan utnyttjas av gemene man, av studenterna. Här har man planerat bygga en jättehäll (40 x 40m), som bl.a. skall

kunna utnyttjas för bollspel (korgboll, handboll, tennis etc.), för stora danstillställningar, konserter, utställningar, kongresser etc.. I anslutning till denna hall, som också skall fungera som hotellets aula, har man planerat vissa servicepunkter, som direkt kan tjäna byinvånarna. En restaurang, en barnparkering för dem som utnyttjar hallen, motionssalar och bastu med simbassäng, frisersalong, försäljningspunkter och dyl skall inrymmas här. Det gäller alltså för ÅAS:s styrelse att bevaka sina intressen också då det gäller denna tänkta service bl.a genom att

- se till att allaktivitetshallen också i hög grad kan utnyttjas av ÅAS:s medlemmar, att t.ex. idrottsutrymmena får utnyttjas på för medlemmarna lägliga tider
- se till att den planerade restaurangen faktiskt blir en studentrestaurang också vad det gäller priser och inte en högklassig restaurang som Ikituuri, som ingen student ändå har råd att besöka
- försäkra sig om att de försäljningsställen och andra serviceinrättningar som ges plats i centumet faktiskt motsvarar den service byborna behöver. Ett postkontor och en bank är t.ex. absolut nödvändiga.

Måndagen den 26.2 beslöt Kårens fullmäktige att göra ett principavtal med stiftelsen för att Kåren i framtiden skall få utnyttja de lokaliteter och den service bycentrumet kan erbjuda. Härmed är emellertid saken ännu inte utagerad. Detaljplaneringen av centrumet kommer att pågå under hela våren och sommaren och man får hoppas att Kårens styrelse kommer att följa denna planering och se till att det principavtal som redan gjorts följs upp av detaljavtal som reglerar kårmedlemmarnas och Kårens rätt att utnyttja de olika utrymmesenheter. Stiftelsens delegation, som behärskas av TYY, kommer troligen att genomföra planeringen med TYY:s behov för ögonen om inte ÅAS och de andra små kårerna i Åbo aktivt tar del i diskussionerna och utnyttjar alla tillbuds stående medel för att påverka planeringen till deras förmån. Dessutom bör styrelsen komma ihåg att över 300 kårmedlemmar redan bor i Studentbyn och att det hör till Kårens uppgifter att bevaka också dessa medlemmars intressen, bl.a genom att se till att bybornas servicemöjligheter ökas genom centrumprojektets genomförande.

Mikael Ingberg

VAR DRÖJER VÅRA GÅGATOR?

Biltrafiken har förutom en tragisk olycksstatistik många andra negativa sidor, vilka kommer mest påträngande fram i städer och andra tätorter. Bullret och avgaserna torde alla som rört sig t.ex. i Åbo känna till. Rätt märkbar är också den allmänna otrygghet och stress, som livlig trafik förorsakar särskilt bland fotgängare och cyklister. Personbilen i vilken det i medeltal sitter ung. 1,5 personer, upptar orimligt mycket utrymme; den är dyr att använda och den förorsakar ett slöseri av tid i nästan stillastående bilköer. Tung trafik skadar gamla byggnader med kulturhistoriskt värde (t.ex. Åbo Akademis kanslibyggnad). Om inte en ny syn på bilens plats och funktion i samhället fås till stånd kommer dess goda sidor obönhörligen att drunkna i de växande problem den är orsak till.

Endast i våra största städer har man under de senaste åren genomfört några blygsamma försök med gågator. Som exempel kan nämnas att Alexandersgatan i H:fors tre somrar varit fredad från trafik i experimentsyfte. Dylika arrangemang har dock i vissa kretsar väckt häftigt motstånd. Affärsägare förutspår att deras omsättning skulle sjunka katastrofalt om de råkade ut för bilförbud. Andra påstår att trafiken i angränsande områden skulle försättas i kaos osv. Det kan också noteras att ordföranden för bilimportörernas förbund varit en av de aktivaste motståndarna. Tyvärr måste man konstatera att bromsningen hittills varit rätt effektiv, trots att motargumenten efter en närmare granskning visat sig vara mer fördomar än fakta.

Trafikbegränsningar av olika slag har redan en längre tid varit i bruk i ett flertal länder. Orsakerna har varierat från yttersta tvång till mer spontana krav på en trivsammare miljö. I städer som Tokyo, New York och Los Angeles har luften under längre perioder varit så direkt livsfarlig att andas, att man varit tvungen att temporärt införa totalt trafikförbud för att minska föroreningarna. Men samtidigt har det blivit allt vanligare att man fredar vissa

områden från trafik eller på andra sätt minskar dess skadeverknings, trots att inte direkt livsfara föreligger.

I Tyskland har sedan 1967 införts olika slag av bilfria områden i över 30 städer med invånarantal varierande mellan 50000 och 2 milj.. OECD (Industriländernas ekonomiska samarbets- och utvecklingsorganisation, dit Finland också hör), publicerade för en tid sedan resultaten av en undersökning rörande fördelar och nackdelar med dessa arrangemang. Dessa resultat kullkastar obönhörligen alla de argument man fört fram mot gågator bl.a här i Finland, vilket torde framgå redan av följande kortfattade sammandrag av viktiga punkter ur dem.

--Trafikförbuden hade i de flesta fall en ökad detaljför-säljning som följd. Speciellt små butiker gynnades av dessa. Nödvändiga varu- och andra servicetransporter kunde också ordnas på ett tillfredsställande sätt. Som en följd av detta övergav affärsmännen sin tidigare negativa inställning till gågatorna. Allt fler började kräva att också gatorna utanför deras butiker borde fredas från biltrafik.

--Många som tidigare åkt med egen bil till jobbet upptäckte promenerandets och masskommunikationsmedlens fördelar och trafiken mellan förorter och centra minskade avsevärt i alla de städer, där allmänna trafikmedel fanns tillgängliga. Ett krav på utökning och förbättring av dessa växte därför fram.

---På de bilfria områdena var luftföroreningarna endast en fjärdedel av vad de varit före bilförbudet. Bullret minskade med minst 5 decibel. Detta lockade ett kraftigt ökat antal människor att promenera och inte ens regn och rusk höll dem tillbaka. Man konstaterade att livlig trafik verkar mycket mer avskräckande på folk än dåligt väder.

---Kontakten mellan människorna ökade. "I motsats till folk som åker bil, vilka isolerade från omgivningen vanligen uppträder aggressivt är folk som rör sig på fotgängarområden vänligt inställda till varandra", konstaterar man vidare.

---Eftersom gågatorna ursprungligen byggts för biltrafik medförde bilförbuden många arrangemang, som gjorde dem trivsammare och mer lämpade för fotgängare. Man planterade träd, placerade ut bänkar och öppnade friluftcaféer. I Oldenburg utvecklade man tom. en ny gatubeläggning, som är trevligare att gå på och från vilken vatten inte stänker från ens fötter på andra fotgängare. Det finns redan också helt nya transportmedel speciellt lämpade för att användas på fotgängarområden.

Som slutkommentar kan lämpligen användas följande citat. "Bland stadsplanerare och också bland den stora allmänheten stärktes övertygelsen att bilen bör betjäna staden och inte tvärtom."

Som exempel från andra länder på städer med gågator kan man räkna upp Göteborg, Köpenhamn, Haag, Wien, Rom osv. Utan att här gå in på en närmare beskrivning av arrangemangen kan allmänt konstateras att erfarenheterna överallt i huvudsak överensstämmt med dem, som slagits fast i OECD:s undersökning i Tyskland.

Det är hög tid att även vi här i Finland erkänner bilens negativa sidor och drar konsekvenserna härav. Den får inte vara någon "helig ko", som släpps fram var som helst. Man hoppas verkligen att den allmänna nedsmutsningen i vårt land inte behöver gå lika långt som t.ex. i Tyskland förrän vi börjar inse nyttan av lämpliga trafikbegränsningar. Vi behöver gågator, inte endast i de större städerna, utan också i alla andra tätorter!

Harry Johansson